

KS. WŁADYSŁAW PIWOWARSKI

KRONIKA INSTYTUTU TEOLOGII PASTORALNEJ
(r. akad. 1969/70)

1. Zmiany personalne

W roku sprawozdawczym zaistniały następujące zmiany w Instytucie:

a) Rada Wydziału w dniu 20 X 1969 r. uchwaliła powołać na stanowisko docenta dwóch doktorów habilitowanych: ks. Piotra Porębę i ks. Adama Ludwika Szafrąńskiego; pierwszego w zakresie teologii duszpasterskiej, ze szczególnym uwzględnieniem pedagogiki i dydaktyki religii, drugiego w zakresie dogmatyki pastoralnej. Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego pismem z dnia 30 IV 1970 r. zatwierdziło wniosek w sprawie ks. A. Szafrąńskiego.

b) Zmiany w obsadzie katedr. W dniu 15 XII 1969 r. Rada Wydziału zwolniła z p.o. kierownika katedry socjologii religii ks. doc. Józefa Majkę, który od 1968 r. równocześnie był kierownikiem II katedry socjologii chrześcijańskiej na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej, powierzając kierownictwo katedry socjologii religii ks. doc. Władysławowi Piwowarskiemu. Z końcem roku akademickiego powierzono temu ostatniemu również zajęcia związane z katedrą socjologii religii. W dniu 5 VI 1970 r. Rada Wydziału przemianowała katedrę teologii pastoralnej ogólnej na katedrę dogmatyki pastoralnej i powierzyła jej kierownictwo ks. doc. A. Szafrąnskiemu. Jednocześnie powołała na kuratora katedry homiletyki ks. prof. dra Stanisława Lacha.

c) Zmiana kierownika Instytutu Teologii Pastoralnej. Z końcem roku akademickiego Rada Wydziału zwolniła ks. doc. J. Majkę po upływie kadencji z kierownika Instytutu, powołując na jego miejsce ks. doc. A. Szafrąńskiego.

d) Począwszy od II semestru ks. dr Mieczysław Majewski otrzymał w Instytucie stanowisko starszego asystenta przy katedrze pedagogiki. Z końcem roku akademickiego powołany został na stażystę w katedrze liturgiki ks. mgr Józef Kopeć.

e) W dniach 2-3 IV 1970 r. pracownicy naukowcy Instytutu wzięli udział w Ogólnopolskim Sympozjum Naukowym Profesorów Teologii zorganizowanym na KUL-u. Na sesji ogólnej referat z ramienia Instytutu wygłosił ks. dr Franciszek Blachnicki (*Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej*). Ponadto kierownicy poszczególnych katedr i specjalizacji odczytali komunikaty informujące o kierunkach i stanie badań w różnych dziedzinach teologii praktycznej.

f) W okresie sprawozdawczym przebywali za granicą w różnych krajach pracownicy naukowcy Instytutu Teologii Pastoralnej: ks. dr M. Majewski, ks. dr bp E. Materski, ks. doc. J. Majka, ks. doc. P. Poręba, ks. dr R. Rak, ks. doc. W. Piwowarski. Wyjazd ich miał cel naukowy, m. in. związany był z uczestnictwem w ogólnoświatowych zjazdach, z których sprawozdania zamieszczano w osobnych publikacjach.

g) Dodać trzeba, że w roku sprawozdawczym zmieniano dwukrotnie pomieszczenie dla zakładów naukowych Instytutu. Najpierw z baraku przy Alejach Racławickich 14 przeniesiono je do budynku przy ul. Glinianej 21, a następnie do budynku przy ul. Chopina 29.

2. Rozprawy dyplomowe

a) doktorskie

1. Ks. Jerzy Bagrowicz, *Katecheza historii Kościoła na przykładzie katechezy polskiej lat 1919-1957*, Lublin 1970 (maszynopis), ss. XXXI+259. Promotor: ks. dr hab. P. Poręba.

Celem rozprawy jest ukazanie koncepcji katechezy historii Kościoła w oparciu o teorię katechezy, pojęcia Kościoła w historiografii i współczesnej teologii Kościoła (eklezjologii) oraz wysunięcie postulatów dotyczących odnowy katechezy historii Kościoła. Podstawowe źródło stanowią programy nauki religii, podręczniki szkolne, podręczniki katechezy i metodyki nauczania oraz księgi pamiątkowe zjazdów księży prefektów. Literatura pomocnicza służy autorowi do ustalenia teorii katechezy i teologicznej koncepcji kerygmy historii Kościoła.

Rozprawa obejmuje trzy rozdziały: w pierwszym autor omawia miejsce, rolę i ujęcie historii Kościoła w nauce religii w polskich szkołach i w polskiej katechezie; w drugim bada przyczyny faktycznej koncepcji historii Kościoła w Polsce; w trzecim wysuwa postulaty wynikające z nowszych koncepcji katechezy i teologii Kościoła.

Autor dochodzi do zasadniczego wniosku: katecheza jest nie tylko nauczaniem, ale także działaniem duszpasterskim, kerygmą, przepowiadaniem królestwa Bożego, realizującego się w teraźniejszości. Powinna zatem ukazywać królestwo Boże w ramach historii zbawienia i wciągać młodzież do udziału w życiu Kościoła przez udzielanie konkretnej odpowiedzi na wezwanie Boga.

2. Ks. Eugeniusz Borowski, *Świadomość siebie w przeżyciach młodzieży jako problem pedagogiczno-pastoralny*, Lublin 1969 (maszynopis), ss. 586 + XXXIII. Promotor: doc. dr S. Kunowski.

Autor skoncentrował się w swej rozprawie na badaniu treści samoświadomości młodzieży licealnej. W szczególności postawił sobie za cel zbadanie, co współczesna młodzież przeżywa uświadamiając samą siebie, kim jest oraz jaki udział ma w tym wychowanie chrześcijańskie. Przedmiotem badań była młodzież związana z religią i Kościołem.

Rozprawa składa się z dwóch części i pięciu rozdziałów. Część I — teoretyczno-problemowa — służy do przedstawienia teorii osobowości w powiązaniu z problemem samoświadomości. Część II — empiryczno-analityczna — zmierza do rozwiązania pedagogicznego problemu samoświadomości w przeżyciach młodzieży poprzez ukazanie treści tej samoświadomości ujawniającej się w badaniach. Podczas gdy w części I wystarczyło oprzeć się na materiałach „zastanych”, to druga wymagała przeprowadzenia badań terenowych. Autor przebadał 350 uczniów i uczennic liceów ogólnokształcących na terenie Lublina (170 osób) i Warszawy (180 osób).

W wyniku przeprowadzonych analiz materiału faktycznego autor mógł stwierdzić, jak młodzież katolicka wychowana religijnie przeżywa świadomość swego „ja” oraz jakie to ma znaczenie dla jej wychowania i samowychowania. Autor nie zatrzymuje się na teoretycznym rozwiązaniu problemu, lecz stawia szereg postulatów duszpasterskich i wychowawczych.

3. Ks. Mieczysław Brzozowski, *Kazania wielkanocne polskich autorów katolickich w okresie od połowy XVI do połowy XVII wieku. Studium teologiczno-histeryczne*, Lublin 1970 (maszynopis), ss. 356. Promotor: ks. prof. dr hab. M. Rechowicz.

Ks. Brzozowski postawił sobie za cel przebadanie kazań wielkanocnych polskich autorów złotego kaznodziejstwa na tle ówczesnych warunków społeczno-politycznych oraz prądów religijnych i filozoficznych. Pracę tę można traktować jako monografię problemową z zakresu dziejów kaznodziejstwa polskiego.

W obszernym wstępie autor przedstawia rozwój proklamacji misterium paschalnego w księgach Nowego Testamentu, dzieje uobecnienia tego misterium w liturgii i homiliach oraz losy technologicznej dezintegracji myśli soteriologicznej. Na tym tle ukazuje dalej sytuację polskiego kaznodziejstwa w omawianym okresie badań. Przedstawienie sytuacji w całym Kościele i w Polsce pozwoliło autorowi na zarysowanie problematyki i struktury rozprawy.

Plan rozprawy jest następujący: w rozdz. I autor omawia zależność między Starym Testamentem a tajemnicą Chrystusa zmartwychwstałego; w II — przepowiadanie Chrystusowego czynu zbawczego; w III — moralne aspekty polskich kazań wielkanocnych (koncepcja ogólnego nawrócenia, moralizatorstwo wchodzące w szczególności a gubiące perspektywę „nowego człowieka”); w IV — subiektywną typologię Chrystusa zmartwychwstałego i w V — apologię i polemiki.

Nowością rozprawy ks. Brzozowskiego jest przedstawienie integralnej wizji kerygmatycznej i proklamacji paschalnego misterium w polskim kaznodziejstwie renesansowym oraz skontrastowanie jej z dezintegracją wizji i proklamacji paschalnego misterium w kaznodziejstwie wczesnego baroku.

4. Ks. Jan Kubicki, *Postawy młodzieży szkół średnich wobec telewizji jako problem duszpastersko-wychowawczy*, Lublin 1968 (maszynopis), ss. 444. Promotor: doc. dr S. Kunowski.

Ks. Kubicki podjął się zbadania, jakie są postawy współczesnej młodzieży katechizowanej wobec telewizji i jakie zadania w związku z tym stoją przed wychowaniem katolickim.

Rozprawa obejmuje trzy części. Pierwsza, teoretyczno-problemowa, poświęcona jest omówieniu postaw młodzieży wobec telewizji w aspekcie psychologicznym, pedagogiczno-etycznym i pedagogiczno-organizacyjnym. Autor wykorzystał przy tym dostępną literaturę przedmiotu. Część druga, empirycznie-analityczna, skoncentrowana została na analizie postaw religijnych młodzieży licealnej w oparciu o wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w Bydgoszczy (220 dziewcząt i 167 chłopców). Trzecia, oceniająco-praktyczna, ukazuje naukę Kościoła w sprawie korzystania ze środków społecznego przekazywania myśli oraz zasady wychowania chrześcijańskiego w zakresie edukacji telewizyjnej. Ta wszechstronna analiza pozwoliła autorowi na wyciągnięcie słusznych i praktycznych wniosków pedagogicznych.

b) licencjackie

1. Ks. Jerzy Grześkowiak, *Wewnętrzne uczestnictwo a skuteczność mszy świętej*.

2. Ks. Franciszek Hojnowski, *Rola motywów religijnych w chęci przetrwania w hitlerowskich obozach koncentracyjnych. Analiza psychologiczno-pedagogiczna w świetle wspomnień więźniów*.

3. Ks. Ryszard Kiełczewski, *Teologia liturgii mszalnej w świetle polskich czasopism teologicznych z lat 1903-1947*.

4. Ks. Józef Kołodziejczyk, *Odnowiona misja ludowa w świetle teologii duszpasterstwa i dokumentów Soboru Watykańskiego II*.

5. Ks. Andrzej Krynicki, Uczestnictwo młodzieży w pielgrzymce warszawskiej (studium socjograficzne na podstawie badań ankietowych z roku 1968).
6. Ks. Józef Olczak, Liturgia mszy świętej w pismach Mikołaja z Wilkowiecka. Studium historyczno-liturgiczne.
7. Ks. Janusz Rekowski, Wychowanie religijno-moralne dzieci w latach od 2 do 4 w rodzinie.
8. Ks. Jerzy Rydzewski, Stosowanie metody systemu prewencyjnego w otwartym duszpasterstwie młodzieży (studium z pedagogiki pastoralnej).
9. Ks. Bronisław Twardzicki, Problem wieku bierzmowania we współczesnej literaturze duszpastersko-katechetycznej.
10. Ks. Edward Welzandt, Wychowanie religijne dzieci i młodzieży w rodzinie w diecezji gorzowskiej (na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych na terenie Szczecina).
11. Ks. Józef Wilk, Współczesne próby ujęć katechezy młodzieży szkół zawodowych w Niemczech.
12. Ks. Wiesław Wilk, Religijność polskich utworów liryczno-modlitewnych okresu międzypowstaniowego (1831-1863).

c) *magisterskie*

1. Ks. Jan Franczak, Religijność parafii podmiejskiej na przykładzie Skrzyszowa koło Tarnowa.
2. Ks. Tadeusz Kalinowski, Kontakt wychowawczy młodzieży internackiej z rodzicami jako problem pedagogiczno-pastoralny.
3. Ks. Bogdan Lipiec, Religijność dzieci a środowisko rodzinne w rejonie uprzemysłowionym na przykładzie Pionek.
4. Ks. Dominik Maj, Służba Boża kapłanów polskich w Sachsenhausen i Dachau.
5. Ks. Czesław Markowski, Katechizacja dzieci i młodzieży w archidiecezji wileńskiej w okresie międzywojennym.
6. Ks. Tadeusz Pater, Problem katechizacji młodzieży dojeżdżającej na przykładzie szkół kieleckich.
7. Ks. Stanisław Studziński, Religijność parafii podmiejskiej na przykładzie Wolanowa koło Radomia.
8. S. Cecylia Szczurek, Ks. Wojciech Błaszyński — prekursor katechezy w rodzinie i apostołatu świeckich.
9. Ks. Andrzej Zając, Struktura religijności parafian na przykładzie analizy praktyk religijnych parafii Ryglice.
10. Ks. Józef Ziobroń, Międzynarodowa sprawiedliwość społeczna odnośnie do zagadnień gospodarczych w świetle encykliki *Populorum progressio*.